

**CALITĂȚILE PROFESIONALE NECESARE COREPETITORULUI,
METODELE DE LUCRU CU STUDENȚII**

**PROFESSIONAL QUALITIES NECESSARY FOR A CONCERT MASTER,
METHODS OF WORKING WITH STUDENTS**

ANGELA MACARI,
lector superior,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

Articolul reprezintă o modalitate de abordare a unui complex de particularități ale corepetiției și metodologia organizării procesului de învățământ în lucrul cu studenții. Autorul oferă informații despre importanța și rolul artei acompaniamentului ca o activitate complexă de îmbinare a calităților individuale profesionale și procedeele pedagogice de pregătire a studenților pentru activitatea viitoare de interpret. În lucrare se demonstrează că produsul artistic finit al studentului depinde în cea mai mare măsură de conlucrarea creativă a acestuia cu corepetitorul, de la primele repetiții până la evaluarea pe scenă. Reieșind din aceasta, procesul pedagogic se organizează în baza respectării anumitor principii și metode speciale. Autorul descrie procedeele eficiente tehnice și artistice pentru acompaniament, problemele specifice și dezvoltarea calităților speciale ale corepetitorului, lucrul metodic în activitatea sa.

Cuvinte-cheie: corepetitor, acompaniament, solist, interpret, metode, ansamblu, măiestrie, evoluare.

The article presents some methods of applying a set of particularities of accompaniment and the methodology of organizing the educational process when working with students. The article provides information about the importance of accompaniment art as a complex of combining individual professional qualities with pedagogical methods of training students for their future work as interpreters. The article demonstrates that a student's final artistic product depends, to a great extent, on the creative collaboration with the concert master, from the first rehearsal until he performs on the stage. So, the educational process is based on specific principles and methods. The author describes efficient artistic techniques and procedures of accompaniment, specific problems and ways of improving the concert master's special qualities and the methods used by him in his activity.

Keywords: concert master, accompaniment, soloist, performer, method, ensemble, mastery, evaluation.

Sarcina primordială a corepetitorului în Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice constă în pregătirea studentului pentru viitoarea activitate concertistică, iar în funcția lui principală intra dezvoltarea și aprofundarea cunoștințelor necesare, obținerea deprinderilor practice, creșterea măiestriei sale profesionale. Procesul de studiere demonstrează necesitatea dezvoltării capacității studenților de a evolua în calitate de solist cu acompaniament, ca și formării iscusinței cântării în ansamblu. Aici vine în ajutor practica interpretării cu concertmaistrul la diverse concerte (academice, de clasă, de dare de seamă, etc.), ce contribuie la dezvoltarea eficienței aptitudinilor, simțului scenei, înțelegerii structurii ansamblului în întregime. Activitatea maestrului de concert constă în dezvoltarea permanentă a profesionalismului și metodele de lucru cu studenții.

I. Calitățile profesionale necesare corepetitorului sunt:

- cunoașterea metodelor, procedeele eficiente tehnice și artistice a acompaniamentului; cunoașterea problemelor specifice ale activității corepetitorului;
- cunoașterea căilor de dezvoltare ale calităților speciale a corepetitorului;
- cunoașterea particularităților interpretării instrumentale.

Educarea calităților profesionale specifice activității corepetitorului necesită o posedare perfectă a mai multor dexterități, care trebuie să se dezvolte încontinuu și cu timpul să devină o proprietate individuală. În munca cotidiană, concertmaistrul aplică în practică un număr mare de material muzical de diverse stiluri și genuri, de aceea lectura rapidă la prima vedere este o calitate foarte prețioasă în măiestria acompaniamentului. Lectura la prima vista este iscusința de a înțelege prompt și a reda cât mai precis conținutul compoziției, iar pentru dezvoltarea acestei deprinderi e necesar, ca pianistul să posede un orizont cât mai larg în cunoașterea operelor muzicale, să manifeste atenție și precizie, să descifreze sistematic creații noi. Foarte des, corepetitorul se confruntă cu necesitatea conștientizării rapide a unui text muzical nou, necunoscut (când este vorba de o interpretare imediată, fără repetiții). În așa cazuri, acompaniatorul este nevoit să-și imagineze cât mai repede și amplu tabloul muzical, fundalul armonic, desenul melodic, sensul logic al mișcării, să simtă cât mai corect tempoul și ritmul, să reacționeze repede la toate semnele indicate (dinamica, apogiatura, hașurile, etc.). Doar așa, în consecință, vor fi unite diversele componente ale muzicii într-o imagine generală integră.

O altă particularitate a corepetiției, este capacitatea concertmaistrului de a putea citi textul muzical pe verticală, deci, pe lângă interpretarea facturii acompaniamentului, trebuie cuprinsă și partiția instrumentalistului scrisă pe portativ separat, sau pe câteva portative (când este vorba de trio, cvartet, etc.). Aici luăm în considerație "că în muzică ca și în arta plastică există primul plan și fundalul posterior" [1, p. 245]. Chiar de la prima repetiție, corepetitorul e obligat să se orienteze în text cât mai repede și să demonstreze iscusința de a acompania cu armonia convenită, uneori, și intuitiv (când este vorba de acompaniament complicat), să cuprindă toate particularitățile tratării operei interpretate.

Încă de mai multă atenție și abilitate, maestrul de concert trebuie să dea dovadă în *evoluările* sale cu *ansamblurile* camerale și să facă tot posibilul pentru a fi un bun susținător pentru ceilalți instrumentiști. Multă răbdare se cere de la *corepetitor* în procesul de descifrare a *ansamblurilor* unde este obligatorie cunoașterea tuturor partițiilor aparte și în același timp - în întregime. Anume în așa mod pianistul devine pilonul *ansamblului*. În activitatea profesională, acompaniatorul înfruntă problema interpretării materialului muzical în transpunere în altă tonalitate. Această calitate poate fi dezvoltată numai prin muncă asiduă, sistematică și impune o atenție intonațională deosebită.

Înșușirea acestor dexterități dă dovadă de faptul că pianistul este pregătit pentru activitatea de *corepetitor* și poate depăși toate problemele artistice. La această etapă, viitorul succes al maestrului de concert în activitatea sa artistică depinde de practică și talent. Posedarea deprinderilor descrise mai sus va fi obținută printr-un proces greu de muncă și repetiții. Dacă *corepetitorul*, ieșind în scenă, nu are experiența necesară, el riscă să fie asfixiat de greutățile tehnice ale repertoriului care se schimbă încontinuu.

În funcția maestrului de concert mai intră și pregătirea repertoriului împreună cu *solistul*. Acest segment include în sine caracteristici metodico-didactice, deoarece, în lucrul cu *interpretul*, *corepetitorul* ajută mult cu sfaturi, opinii, doleanțe. Această latură a activității cere de la concertmaistru cunoștințe și în domeniul pedagogiei, priceperea de a corecta instrumentalistul în ceea ce privește intonația, dinamica, stilistica, frazarea, etc. Munca împreună cu *solistul*, înțelegerea în comun a concepției artistice, interpretarea *acompaniamentului* în concordanță cu principiile *evoluării* în ansamblu – iată activitatea de zi cu zi a maestrului de concert.

Încă una din problemele *evoluării* în ansamblu este conflictul a două tipuri de tratare a interpretării (deoarece orice explicare artistică este individuală). Aici *corepetitorul* este obligat să dea dovadă de răbdare, tact, stimă față de convingerile partenerului și priceperea de a accepta *interpretarea* lui. Acompaniatorul poate delicat să îi propună tratarea proprie (la acest capitol, să nu uităm, că libertatea expunerii trebuie să fie strâns legată de logica obiectivă a operei alese pentru descifrare).

O atenție deosebită în munca comună, acompaniatorul trebuie să acorde devierilor agogice la *solist*, care, de obicei, nu sunt notate în text, dar anume ele fac muzica să fie vie, irepetabilă, iar datoria concertmaistrului este de a reacționa cu înțelegere la toate semnele dinamice executate de instrumentist. Maestrul de concert trebuie să vină în ajutorul *interpretului*, folosind toate *metodele* și procedeele cunoscute.

„Înțelegerea profesională - este una din calitățile de valoare ale *corepetitorului*, a intui în orice moment intențiile *solistului* constituie sufletul *acompaniamentului*” [2, p. 26].

Încă o particularitate primordială a concertmaistrului în *evoluarea* în ansamblu este înțelegerea corectă a legăturii între partiția solo și *acompaniament*. Acompaniamentul poate fi *fundalul* melodiei, poate fi un *suport armonic* sau *dialog*.

Fundalul - este un *acompaniament* cu o dispoziție deosebită, poate reda liniștea, împăcarea, sau din contra - neliniștea, tulburarea; *fundalul* în cantilenă, de obicei, umbrește contrastele și se asociază cu așa instrumente ca harpa, chitara. Așa *acompaniamente* lejere cer de la acompaniator finețe și delicatețe.

Suportul armonic, presupune o concentrare maximă a auzului muzical și claritatea articulației pentru a fi un sprijin melodic și ritmic pentru solist. Aici ”ritmul e obligat să fie metroritmul” [3, p. 39].

Altă formă de *acompaniament* este *dialogul* unde maestrul de concert are o poziție egală cu *solistul*, cel mai des se întâlnește în sonatele camerale. Aici, *corepetitorului* i se atribuie și rolul de dirijor, deoarece *solistul* are nevoie nu numai de susținere, dar și de o conducere activă. „Când dirijorul impune voința sa, el găsește cheia înțelegerii rolului *acompaniamentului* în *ansamblul* cu *interpretul*” [3, p. 41].

În unele cazuri, maestrul de concert trebuie să poată înlocui o orchestră întreagă, deoarece deseori el interpretează transpunerile orchestrale: clavieruri de operă, cantate, oratorii, concerte instrumentale. Particularitățile stilistice cer de la concertmaistru aptitudini de imitare a diverselor instrumente, iar maniera orchestrală de interpretare include în sine mai multe *metode* specifice de reproducere a sunetului. La acest capitol vor fi evidențiate așa particularități importante cum sunt: perceperea de a auzi imaginea generală a compoziției, concepția corectă a legăturilor semantice între *solist* și *corepetitor*, dezvoltarea controlului auditiv.

Concertmaistrul, în mod categoric, nu are voie să acopere sau să încurce *evoluării solistului*, însă este important, ca în interpretarea partiției pianului să fie păstrat caracterul operei, tonusul emoțional, dinamica, ritmul.

Folosind aceste mijloace expresive cu care sunt legate noțiunile principale de interpretare în ansamblu, avem ca rezultat: unitatea înțelegerii *ansamblului* în întregime, pulsul viu, sincronismul, corelația perfectă dintre *interpret* (activ) și maestrul de concert (subordonat). Crearea unui desen unic într-un *ansamblu* instrumental este o problemă dificilă, deoarece reproducerea sonoră a instrumentelor este diferită. Deci, particularitățile corepetiției sunt supuse scopului principal de a dezvălui conținutul compoziției și de a utiliza corect practica profesională pentru soluționarea tuturor problemelor.

II. Metodele de lucru cu studenții

La fiecare lecție *corepetitorul* trebuie să țină cont de educarea profesională a discipolilor săi. Tot complexul de cunoștințe obținut la disciplinele muzical-teoretice în procesul de învățământ studentul trebuie să fie capabil să-l aplice la orele de specialitate. Este importantă și educația muzical-artistică, cultivarea dragostei pentru poezie, arta plastică, teatru, balet, operă; așa se dezvoltă aptitudinile de gândire asociativă, se educă gustul estetic al muzicianului, se îmbogățește creativitatea. La lecție, *corepetitorul* trebuie să știe cum să folosească cunoștințele discipolului, cum să le aplice în *metodele* de lucru, cum să-l încurajeze să-și demonstreze propriile inițiative și activitățile individuale. Tot aici are loc și o pregătire practică: dezvoltarea calităților tehnice și expresive, stimularea către înțelegerea mai aprofundată a operelor universale, studierea materialului muzical. Studentului i se explică necesitatea lucrului minuțios, detaliat, măsură după măsură, pentru a atinge scopul artistic, iar observațiile și opiniile din partea concertmaistrului trebuie să fie laconice, logice și creative în scopul încurajării *solistului* pentru inițiativa artistică. Nu este necesar ca studentului să i se propună concepția totală a operei interpretate, sunt suficiente doar câteva detalii, comparații, imagini artistice. Așa provocăm *interpretul* la propria inițiativă în rezolvarea problemelor artistice.

Pentru a obține performanțe, *corepetitorul* se bazează pe anumite experiențe ale *metodicii* de predare cu sarcini didactice concrete, cum ar fi: descoperirea și valorificarea maximă a disponibilităților individuale ale studenților, evidențierea potențialului lor, oferirea posibilității de alegere a *metodelor* de interpretare.

Activitatea comună conștientă și creativă profesor – *corepetitor* – student aduce rezultate performante și înțelegerea clară a problemelor profesionale, iar sarcinile principale ale acestei activități sunt dezvoltarea la student a următoarelor calități:

- cunoașterea perfectă a bazelor artei muzicale, noțiunilor de stil, frazare, conținut;
- creativitatea artistică;
- simțul respirației: pauza, cezura, etc.;
- simțul tempo-ritmic;
- simțul intonativ-melodic în mișcarea armonică;
- executarea în timpul *evoluării* a semnelor indicate (agogica, apogiatura, etc.);
- păstrarea individualității interpretative.

Dacă *corepetitorul* este capabil să dezvolte capacitățile interpretative ale studentului, să-i formeze deprinderi de lucru specifice, să-l ajute să se descurce în toate aspectele profesionale, ca rezultat, discipolul său va da dovadă de o cunoaștere aprofundată a operelor interpretate și aplicarea corectă a tuturor mijloacelor tehnice și expresive. Pe parcursul anilor de învățământ, la nivel cognitiv, studentul va ști cum să folosească cunoștințele obținute: simțul ansamblului, sincronizarea perfectă, înțelegerea structurii *ansamblului*; la nivel de aplicare, absolventul va avea aptitudini de activitate în calitate de *solist* sau orchestrant.

Referințe bibliografice

1. ГОФМАН, И. *Фортепианная игра: ответы и вопросы о фортепианной игре*. Москва: Госмузиздат, 1963.
2. МИЛЬШТЕЙН, Я. *Вопросы теории и истории исполнительства*. Москва: Музыка, 1983.
3. НЕЙГАУЗ, Г. *Об искусстве фортепианной игры*. Москва: Музыка, 1988.